



AUGUST SÖDERMAN

1832–1876

Der schwarze Ritter

Ballad för bas och orkester.

Ballad for bass and orchestra

Orkestrerad av/Orchestrated by Ernst Ellberg

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Cristian Marina

Levande muskarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande muskarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemuskarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Edward Klingspor

Levande muskarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 1620/Edition no. 1620
2020
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Muskarv
ISMN 979-0-66166-341-6

Levande muskarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Orkesterbesättning/Orchestra

Piccolo

Flauto I, II

Oboe I, II

Clarinetto I, II in A

Fagotto I, II

Corno I, II, III, IV in E

Tromba I, II, III in E

Tromboni Tenori I, II

Trombone Basso e Tuba

Timpani

Triangolo

Piatto e Tamburo

Violini I

Violini II

Viole

Violoncelli

Contrabassi

Basso solo

Der schwarze Ritter

August Söderman
(1832-1876)

Orkestrering: Ernst Ellberg

Ziemlich langsam

Piccolo

2 Flauti

2 Oboi

2 Clarinetti in A

2 Fagotti

I
II
4 Corni in E

III
IV

3 Trombe in E

2 Tromboni Tenori

Trombone Basso
e Tuba

Timpani

Triangolo

Piatti e Tamburo

Basso Solo

Ziemlich langsam

Violini I

Violini II

Viole

Violoncelli

Bassi

7

Picc. *mf* *f*

Fl. *f*

Ob. *f*

Cl. (A) *f* *p*

Fag. *f* *p*

Cor. (E) *f* *p*

Tr. (E) *f* *p*

Tbn. T. *f*

Tbn. B. Tuba *f*

Timp. *mf* *dim.* *pp*

B. Solo

Pfings-ten war, das Fest der Freu-de, das da

Vl. I *mf* *f* *p*

Vl. II *f* *p*

Vle *f* *p*

Vc. *f* *p*

Bassi *f* *dim.* *p*

13

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

mf

mf

mf

p *cresc.*

mf

dim. *p*

p *cresc.*

mf

p

p *cresc.*

mf

p

mf

p

cresc.

cresc.

cresc.

dim. *p*

dim. *p*

uniti *cresc.*

cresc.

dim. *p*

fei - ern Wald und Hai - de. Hub der

19

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

Pt. Tmb.

B. Solo

Kö - nig an zu spre - chen: „Auch aus den Hal - len der al - ten Hof - burg

Vl. I

Vl. II

Vle

Vc.

Bassi

p *cresc.* *mf* *p* *mf* *f* *cresc.* *p* *mf* *p* *cresc.* *p* *cresc.* *p* *cresc.* *p* *cresc.* *p* *cresc.* *p*

25

Allegro marziale

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

Pt. Tmb.

B. Solo

al - len soll ein rei - cher Fröh - - - ling bre - chen."

Allegro marziale

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

pizz.

mfz

pizz.

mfz

pizz.

mfz

pizz.

mfz

pizz.

mfz

pizz.

mfz

pizz.

mfz

pizz.

mfz

31

Picc.
 Fl.
 Ob.
 Cl. (A)
 Fag.
 Cor. (E)
 Tr. (E)
 Tbn. T.
 Tbn. B. Tuba
 Timp.
 Tri.
 Pt. Tmb.
 B. Solo
 VI. I
 VI. II
 Vle
 Vc.
 Bassi

a 2
 mf cresc.
 mf cresc.
 mf cresc.
 mf cresc.
 mf cresc.
 poco cresc.
 poco cresc.
 poco cresc.
 cresc.
 Trom - meln und Trom - pe - ten schal - len,
 mf
 mf
 uniti
 mf
 mf
 mf

35

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B.

Tuba

Timp.

Tri.

Pt. Tmb.

B. Solo

ro te Fah-nen fest-lich wal-len.

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

43

Picc. *p*

Fl. *p*

Ob. *p* I. *p* 3

Cl. (A) *p* 3

Fag. *p* 3

Cor. (E) *p* *sempre p e marcato*

Tr. (E) *pp* 3 3

Tbn. T. *pp* 3 3

Tbn. B. Tuba *p*

Timp.

Tri.

Pt. Tmb. *pp*

B. Solo Sah der Kö-nig vom Bal - ko - ne; in Lan - zen - spie - len die

VI. I *p* *sempre p e marcato* 3

VI. II *p* *sempre p e marcato*

Vle *p* *sempre p e marcato*

Vc. *p* *sempre p e marcato* 3 3

Bassi *p* *sempre p e marcato*

47

Fl.

Ob.
pp

Cl.
(A)
pp

Fag.
p

Cor.
(E)
p

Tr.
(E)
I. II.
pp

Tbn. T.
Tuba

Tbn. B.
Tuba

Timp.
Timpani
pp

B. Solo
energico
Rit - ter al - le fie - len vor des Kö - - - nigs star - kem Soh - ne.

VI. I

VI. II

Vle
uniti
p

Vc.
p

Bassi
p

51 *rit.* **Un poco lento**

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.
dim. **ppp**

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbn. T.
ppp

Tbn. B.
Tuba
ppp

Timp.

B. Solo
p
A - ber vor des Kam - pfes Git - ter

rit. **Un poco lento**

VI. I
dim. **ppp**

VI. II
dim. **ppp**

Vle
dim. **ppp**

Vc.
dim. **ppp**

Bassi
dim. **ppp**

56 poco a poco crescendo e stringendo

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbn. T.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

B. Solo

rit - zu - letzt ein schwar - zer Rit - ter.

poco a poco crescendo e stringendo

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

p

string.

ffz

poco a poco cresc.

string.

ffz

ffz

ffz

mf *cresc. e string.*

ffz

mf *cresc. e string.*

ffz

div. *mf* *cresc. e string.*

uniti *ffz*

mf *cresc. e string.*

ffz

mf *cresc. e string.*

ffz

60 **a tempo**

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbn. T.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

B. Solo

„Herr, wie ist Eu'r Nam' und Zei - chen?“

„Würd' ich es

a tempo

Vl. I

Vl. II

Vle

Vc.

Bassi

67 **crescendo e stringendo** **a tempo** **ritard.**

Picc.

Fl.

Ob. I. *mf* a 2 *ff*

Cl. (A) *mf* *ff*

Fag. *mf* *ff*

Cor. (E) *f cresc.* *ff*

Tr. (E) *f cresc.* *ff*

Tbn. T. *f* *ffz*

Tbn. B. Tuba *f* *ffz*

Timp.

B. Solo
sa - gen, ihr möch-tet zit - tern und za - gen; bin ein Fürst von gros - sen Rei - chen.“

Vl. I *ff*

Vl. II *ff*

Vle *ff*

Vc. *ff*

Bassi *ff*

73

crescendo e stringendo

Picc. Fl. Ob. Cl. (A) Fag.

mf *cresc. e string.*

mf *cresc. e string.*

Cor. (E) Tr. (E) Tbn. T. Tbn. B. Tuba Timp.

ppp *ppp*

più cresc. e string. *più cresc. e string.*

B. Solo

cresc. e string.

Als er in die Bahn ge-zo-gen, dun-ke-l ward des Him-mels Bo-gen, und das

crescendo e stringendo

VI. I VI. II Vle Vc. Bassi

mf *cresc. e string.*

mf *cresc. e string.*

mf *cresc. e string.*

mf *cresc. e string.*

a tempo

78

Picc. *fff*

Fl. *fff* a 2

Ob. I. *f* *cresc.* *fff*

Cl. (A) *f* *cresc.* *fff*

Fag. *fff*

Cor. (E) *fff*

Tr. (E) *fff*

Tbn. T. *fff*

Tbn. B. Tuba *fff*

Timp.

Tri. *fff*

Pt. Tmb. Tamburo *mf* *fff*

B. Solo Schloss be - gann zu be - ben.

VI. I *fff*

VI. II *fff*

Vle *fff*

Vc. *fff*

Bassi *fff*

a tempo

81

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

Tri.

Pt. Tmb.

B. Solo

Beim er - sten Stos - se

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

84

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

Tri.

Pt. Tmb.

B. Solo

der Jüng - - - - - ling sank vom Ros - se,

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

86 Più lento rit.

Picc. *f* *ffz*

Fl. *cresc.* *f* *ffz*

Ob. *cresc.* *ffz*

Cl. (A) *cresc.* *ffz*

Fag. *cresc.* *ffz*

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T. *ppp* *cresc.* *dim.*

Tbn. B. Tuba *ppp* *cresc.* *dim.*

Timp.

B. Solo *p* *dim.*
 kann - te kaum sich wie - der he - ben.

Vi. I *cresc.* *ffz*

Vi. II *cresc.* *ffz*

Vle *cresc.* *ffz*

Vc. *cresc.* *ffz*

Bassi *cresc.* *ffz*

91 **Tempo primo**

Instrumentation and Dynamics:

- Picc.**: Rest
- Fl.**: Rest until measure 95, then *mf* *molto cresc.*
- Ob.**: Rest until measure 94, then *p* *molto cresc.*
- Cl. (A)**: *p* until measure 94, then *molto cresc.*
- Fag.**: Rest until measure 94, then *p* *molto cresc.*
- Cor. (E)**: *p* until measure 94, then *molto cresc.*
- Tr. (E)**: Rest until measure 94, then *p* *molto cresc.* I. II.
- Tbn. I.**: Rest until measure 94, then *mf* *molto cresc.*
- Tbn. B. Tuba**: *pp* until measure 94, then *pp* *molto cresc.* *mf*
- Timp.**: *pp* until measure 94, then *molto cresc.*
- B. Solo**: Rest
- VI. I**: Rest until measure 94, then *p* *molto cresc.*
- VI. II**: Rest until measure 95, then *mf* *molto cresc.*
- Vle**: *p* until measure 94, then *molto cresc.*
- Vc.**: *p* until measure 94, then *molto cresc.*
- Bassi**: *p* until measure 94, then *molto cresc.*

97

Picc. *mf* *f*

Fl. *f*

Ob. *f* *p*

Cl. (A) *f* *p*

Fag. *f* *p*

Cor. (E) *f* *p*

Tr. (E) *f* *p*

Tbn. I. *f* *p*

Tbn. B. Tuba *f* *p*

Timp. *f* *p*

B. Solo

VI. I *f* *p*

VI. II *f* *p*

Vle *f* *p*

Vc. *f* *p*

Bassi *f* *p*

103

Fl. *pp*

Ob. *pp*

Cl. (A) *pp*

Fag. *pp*

Cor. (E) *pp* muta in G

Tr. (E) *pp* muta in D

Tbn. T. *p*

Tbn. B. Tuba *p* Tuba *pp* soli *pp*

Timp. *p* *dim.* *pp*

B. Solo

VI. I *pp* *div.*

VI. II *pp*

Vle *pp*

Vc. *dim.* *pp*

Bassi *pp* *dim.* *div.*

Detailed description: This page of a musical score covers measures 103 to 106. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The woodwind section includes Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet in A (Cl. (A)), and Bassoon (Fag.), all playing sustained notes with *pp* dynamics. The brass section includes Cor. (E), Tr. (E), Tbn. T., and Tbn. B. Tuba. The Tuba part features a *p* dynamic in measure 103, a *pp* dynamic in measure 105, and a *pp* dynamic in measure 106, with a *sol* marking in measure 106. The Tbn. T. part has a *p* dynamic in measure 103. The Timp. part has a *p* dynamic in measure 103, a *dim.* dynamic in measure 105, and a *pp* dynamic in measure 106. The string section includes VI. I, VI. II, Vle, Vc., and Bassi. VI. I has a *pp* dynamic in measure 105 and a *div.* marking in measure 103. VI. II has a *pp* dynamic in measure 105. Vle has a *pp* dynamic in measure 105. Vc. has a *dim.* dynamic in measure 105 and a *pp* dynamic in measure 106. Bassi has a *pp* dynamic in measure 105, a *dim.* dynamic in measure 106, and a *div.* marking in measure 106. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings.

111 Allegro

Fl.

Ob. *pp*

Cl. (A)

Fag. *I.* *pp*

Cor. (G)

Cor. (D)

Tr. (D)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

VI. I *p*

VI. II *pp*

Vle *pp*

Vc. *pp*

Bassi *pizz.* *pp*

120

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(G)

Cor.
(D)

Tr.
(D)

Tbn. T.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

B. Solo

Vl. I

Vl. II

Vle

Vc.

Bassi

p

mf

a 2

pizz.

arco

in G

III. in D

129

Fl.

Ob. I. *p dolce* *mf cresc.*

Cl. (A) II. *p* *mf cresc.*

Fag. I. *p* *mf cresc.*

Cor. (G)

Cor. (D) *p* *p cresc.*

Tr. (D)

Tbn. T. I. *p* *dim.*

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

VI. I. *p* *mf cresc.*

VI. II. *p* *mf cresc.*

Vle. *p* *mf cresc.* *div.* *non div.*

Vc. *arco* *p* *mf cresc.*

Bassi *arco* *mf cresc.*

138

Fl. *f* *a2* I. *mf*

Ob. *mf* I.

Cl. (A) *f*

Fag. *f* *mf*

Cor. (G) II. *mf*

Cor. (D) *f* *mf* *a2*

Tr. (D)

Tbn. T. *mf* III.

Tbn. B. Tuba *mf*

Timp.

Tri.

B. Solo

VI. I *f* *mf*

VI. II *f* *mf*

Vle *f* *mf*

Vc. *f* *mf*

Bassi *f* *mf* pizz.

147

Fl. *f* *mf dolce*

Ob. *f* *mf dolce*

Cl. (A) *f* *mf*

Fag. *f* *mf dolce* *mf*

Cor. (G) *f*

Cor. (D) *f*

Tr. (D)

Tbn. I.

Tbn. B. Tuba

Timp. *pp*

Tri. *f* *mf*

B. Solo *mf*
Pfeif' und Gei - ge

VI. I. *f* *mf dolce*

VI. II. *f* *mf dolce*

Vle. *p* *f* *mf dolce*

Vc. *f* *mf dolce*

Bassi *f* *mf*

156

Picc.

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(G)

Cor.
(D)

Tr.
(D)

Tbn. T.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

Tri.

B. Solo

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

mf

p

I.

ruft zu Tän - zen, zu Tän - zen,

p

164

Picc.

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(G)

Cor.
(D)

Tr.
(D)

Tbn. T.

Tbn. B.

Tuba

Timp.

Tri.

B. Solo

Vl. I

Vl. II

Vle

Vc.

Bassi

The musical score consists of 9 measures (164-172). The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The woodwind section (Piccolo, Flute, Oboe, Clarinet A, Bassoon) has melodic lines starting in measure 164. The brass section (Cor Anglais, Cor D, Trumpet D, Trombone T, Trombone B, Tuba) provides harmonic support with chords. The strings (Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, Basses) play a rhythmic accompaniment. The Solo Bassoon part has the lyrics "Fac - keln durch die" starting in measure 170. Dynamics include *f*, *mf dolce*, and *pp*.

Fac - keln durch die

173

Picc. *ffz*

Fl. *dim. p dim. ffz*

Ob. *dim. p dim. ffz*

Cl. (A) *ffz* a 2 *p* a 2

Fag. *dim. p dim. ffz p marcat.* a 2

Cor. (G) *mf dim. p dim. ffz*

Cor. (D) *ffz p*

Tr. (D) *ffz*

Tbn. T. *ffz*

Tbn. B. Tuba *ffz*

Timp. *ffz*

B. Solo *halb gesprochen*
Sä - le glän - zen; wankt ein

VI. I *dim. p dim. ffzp fz p*

VI. II *dim. p dim. ffzp fz p*

Vle *dim. p dim. ffzp fz p*

Vc. *dim. p dim. ffz p marcat.*

Bassi *ffz p marcat.*

182

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (G)

Cor. (D)

Tr. (D)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

gros - ser Schat - ten drin - nen.

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

190

Picc.
Fl.
Ob.
Cl. (A)
Fag.
Cor. (G)
Cor. (D)
Tr. (D)
Tbn. T.
Tbn. B. Tuba
Timp.
Tri.
B. Solo
Vl. I
Vl. II
Vle
Vc.
Bassi

ff
ff
ff
ff
ff
ff
ff
ff
ff
pp
ff^z
ff^z
ff
ff
ff
ff
ff
ff

tr

Detailed description: This page of a musical score covers measures 190, 191, and 192. The woodwind section (Piccolo, Flute, Oboe, Clarinet in A, Bassoon) and brass section (Trumpets in G and D, Trombones in D, Tuba, and Timpani) are mostly silent in measure 190. In measure 191, they enter with a fortissimo (*ff*) chord. The strings (Violins I and II, Violas, Cellos, and Basses) play a rhythmic pattern of eighth notes. The Timpani part features a roll in measure 191, followed by a *pp* (pianissimo) dynamic in measure 192, and then a crescendo to *ff^z* (fortissimo with accent) in measure 193. The score concludes in measure 194 with a final fortissimo (*ff*) chord across the woodwinds and brass.

199

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (G)

Cor. (D)

Tr. (D)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

Tri.

B. Solo

Er thät mit Sit - ten des Kö - nigs Toch - ter bit - ten,

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

The musical score is arranged in a standard orchestral format. The woodwind section (Piccolo, Flute, Oboe, Clarinet in A, Bassoon) and brass section (Coronets in G and D, Trumpets in D, Trombones in Tuba and Tenor, Timpani, Triangle) are positioned at the top. The string section (Violins I and II, Violas, Violas, Violas, Violas, Basses) is at the bottom. A vocal soloist part is placed above the strings. The score includes various dynamic markings (f, mf, dim.) and performance instructions (a 2, I.). The vocal line contains the lyrics: "Er thät mit Sit - ten des Kö - nigs Toch - ter bit - ten,".

209

mf ff ff fff

mf mf mf dim. ff ff fff

mf mf mf ff ff fff

mf *mf* *mf* *ff* *ff* *fff*

muta in E

muta in E

muta in E

ff *ff* *fff*

ff *ff* *fff*

Piatti
ffz

thät den Tanz mit ihr be- gin - nen. Tanz im schwar-zen

div. *mf* *ff* *ff* *fff* *ff*

mf *ff* *ff* *fff* *ff*

mf *ff* *ff* *fff* *ff*

mf *ff* *ff* *fff* *ff*

pizz. *mf* *ff*

218

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

Kleid von Ei - sen, tan - zet schau - er - li - che Wei - sen, schlingt sich kalt - - - - um

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

227

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

ih - - - re Glie - - - - der.

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

234

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. I.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

Vl. I

Vl. II

Vle

Vc.

Bassi

mf marcato

mf marcato

mf marcato

mf marcato

mf marcato

pp

pp

pp

pp

fff

pp

dim.

mf

mf

mf marcato

mf marcato

in E

in E I. II.

243

Fl. *p*

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp. *muta in H - Fiss*

B. Solo
Von Brust und Haa - - - ren ent - fal - len ihr die kla - ren

Vl. I *p*

Vl. II *p*

Vle *p*

Vc. *p*

Bassi

250

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

Blüm - lein welk _____ zur Er - - - - de nie - der.

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

259 Ziemlich Langsam (Tempo primo)

Fl. *mf* *molto cresc.*

Ob. *p* *molto cresc.*

Cl. (A) *pp* *p* *molto cresc.*

Fag. *pp* *p* *molto cresc.*

Cor. (E) *pp* *p* *molto cresc.*

Tr. (E) *p* *molto cresc.*

Tbn. T. *p* *molto cresc.*

Tbn. B. Tuba *p* *molto cresc.*

Timp. *mf* *in H - Fiss* *mf*

B. Solo

Ziemlich Langsam (Tempo primo)

Vl. I *pp* *pp* *molto cresc.*

Vl. II *pp* *pp* *molto cresc.*

Vle *pp* *pp* *molto cresc.*

Vc. *pp* *molto cresc.*

Bassi *pp* *molto cresc.*

Feierlich

266

Fl. *ff* 3

Ob. *ff* 3

Cl. (A) *ff* 3

Fag. *ff* 3

Cor. (E) *ff* 3

Tr. (E) I II *ff* 3

Tbn. T. *ff* a 2 3

Tbn. B. Tuba *ff* a 2 3

Timp. *ff* 3 muta H in Ciss muta Ciss in Diss

Pt. Tmb. *mf* Tamburo

B. Solo

Feierlich

VI. I *ff* 3

VI. II *ff* 3

Vle *ff* 3

Vc. *ff* 3

Bassi *ff* 3

270

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

I
II
Tr. (E)
III

Tbn. T.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

Pt.
Tmb.

B. Solo

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

mf *mf* *mf*

div.

The image shows a page of a musical score for measures 270 through 273. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument family. The woodwind section includes Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet in A (Cl. (A)), Bassoon (Fag.), and Cor Anglais (Cor. (E)). The brass section includes Trumpets I, II, and III (Tr. (E)), Trombone Tenor (Tbn. T.), and Trombone Bass/Tuba (Tbn. B. Tuba). The string section includes Violin I (VI. I), Violin II (VI. II), Viola (Vle), Violoncello (Vc.), and Basses (Bassi). The percussion section includes Timpani (Timp.) and Snare Drum (Pt. Tmb.). The score features complex rhythmic patterns, including many triplets and sixteenth-note runs. Dynamics such as *mf* (mezzo-forte) are indicated. A 'div.' (divisi) marking is present for the Violin II part in measure 272. The key signature has four sharps (F#, C#, G#, D#) and the time signature is 4/4. The page number '42' is in the top left corner, and the measure number '270' is at the top left of the first staff.

278

Fl. *ff* ^{a 2} 3

Ob. *ff* 3

Cl. (A) *cresc.* 3 *ff* 3

Fag. *cresc.* 3 *ff* 3

Cor. (E) *ff* 3

Tr. (E) *ff* 3

Tbn. T. *ff* 3

Tbn. B. Tuba *ff* 3 III.

Timp.

Tri.

B. Solo ka - men al - le Rit - ter, al - le Da - men.

VI. I *cresc.* 3 *ff*

VI. II *cresc.* 3 *ff*

Vle *cresc.* 3 *ff*

Vc. *cresc.* 3 *ff*

Bassi *cresc.* 3 *ff*

283

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

Tri.

B. Solo

Zwi-schen

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

287

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

Sohn und Toch - ter in - nen mit ban-gem Mu - the der al - te Kö-nig ruh - te

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

296

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbn. T.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

B. Solo

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

pp

p *p* *p* *p* *p* *p*

I.

3 3 3 3 3

Bleich die Kin - der bei - de schie - - -

303

Fl. I. *p cresc.*

Ob. *p cresc.*

Cl. (A)

Fag. *p cresc.* **f**

Cor. (E) *poco a poco cresc.* III. **f**

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

Tri.

B. Solo
nen, bot der Gast den Be - cher ihn - en:

Vl. I. *poco a poco cresc.* **f**

Vl. II. *poco a poco cresc.* **f**

Vle. *poco a poco cresc.* **f**

Vc. *poco a poco cresc.* **f**

Bassi *poco a poco cresc.* **f**

308

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbn. I.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

Tri.

B. Solo

„Gold - ner Wein macht euch ge -

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

312

Fl. *a 2*
ff 3

Ob.
ff 3

Cl. (A)
ff 3

Fag.
ff 3

Cor. (E)
ff

Tr. (E)
ff 3

Tbn. T.
ff 3

Tbn. B. Tuba
ff 3

Timp.
f solo *pp*

Tri.
ff

B. Solo
ne - sen!⁶⁶ *sotto voce* Die Kin - der tran - ken, sie

Vl. I
ff

Vl. II
ff

Vle
ff

Vc.
ff

Bassi
ff

317

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbn. T.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

B. Solo

thä - ten höf - lich dan - ken: „Kühl ist die - ser Trunk — ge - we -

Vl. I

Vl. II

Vle

Vc.

Bassi

323 **rall.** **Un poco più lento**

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

sen. " An des Va - ters Brust sich

rall. **Un poco più lento**

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi



333

Fl. *cresc.*

Ob. *cresc.*

Cl. (A) *cresc.*

Fag. *cresc.*

Cor. (E) *p cresc.*

Tr. (E)

Tbn. T. *p cresc.*

Tbn. B. Tuba *p cresc.*

Timp.

B. Solo *cresc. f.*
 Wo - hin der grau - e, er - schrock - ne Va - ter schau - e, sieht er eins der Kin - der

Vl. I *p cresc. f*

Vl. II *p cresc. f*

Vle *cresc. f*

Vc. *cresc. f*

Bassi *cresc.*

338

Fl. *f* *a 2* *3*

Ob. *f* *3*

Cl. (A) *f* *a 2* *3*

Fag. *f*

Cor. (E) *f* *a 2*

Tr. (E) I. II. *mf* *p* *cresc.*

Tbn. T. *mf* *p* *cresc.*

Tbn. B. Tuba *mf* *p* *cresc.*

Timp.

B. Solo
ster - ben. „Weh! die hol - den Kin - der bei - de nahmst du hin in Ju - gend-

Vl. I. *f* *3*

Vl. II. *f* *3*

Vle. *f* *3*

Vc. *f* *3*

Bassi *p* *cresc.*

Più lento

344

Fl. *ff* 3

Ob. *ff* 3

Cl. (A) *ff* 3

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E) *f*

Tbn. T. *f* *ppp*

Tbn. B. Tuba *f* *ppp*

Timp.

B. Solo

freu - de: nimm auch mich, den Freu - de - lo - sen!“ Da sprach der Grim-me

Più lento

VI. I *ff* 3

VI. II *ff* 3

Vle *ff* 3

Vc. *ff* 3

Bassi *f*

352

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbn. T.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

B. Solo

mit hoh - ler, dump - fer Stim - me:

Vl. I

Vl. II

Vle

Vc.

Bassi

pp dolce

I.

pp dolce

cresc.

pp

ppp

pp

pp

p

pp

357

Fl.

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbn. T.

Tbn. B.
Tuba

Timp.

B. Solo

„Greis, im Früh - ling brech' ich Ro - - -

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

cresc.

dim.

p

pp

pp

pp

pp

365

Picc. _____
 Fl. _____
 Ob. _____
 Cl. (A) _____
 Fag. _____

Cor. (E) _____
 Tr. (E) _____
 Tbn. T. _____
 Tbn. B. Tuba _____
 Timp. _____

B. Solo
sen. " "

Vl. I _____
 Vl. II _____
 Vle _____
 Vc. _____
 Bassi _____

p *poco cresc.*

371

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn. T.

Tbn. B. Tuba

Timp.

B. Solo

VI. I

VI. II

Vle

Vc.

Bassi

p

cresc.

mf

f

381 *dim. e rall.*

Instrument List:
Picc.
Fl.
Ob.
Cl. (A)
Fag.
Cor. (E)
Tr. (E)
Tbn. T.
Tbn. B. Tuba
Timp.
B. Solo
Vl. I
Vl. II
Vle
Vc.
Bassi

Dynamic Markings:
p, *pp*, *ppp*

Tempo/Expression:
dim. e rall.

August Söderman

August Söderman (1832–1876) tillhör den lilla krets av äldre svenska tonsättare, vars verk regelbundet framförs. De mest levande verken pekar faktiskt på kännetecknande drag i hans produktion: *Ett bondbrylllop* för manskvartett visar till vokaltonsättaren Söderman och brylllopsmarschen ur skådespelet *Brylllopet på Ulfåsa* antyder att han skrev musik för teaterscenen.

August Söderman mer eller mindre föddes in i Stockholms musikliv. Hans far, Johan Wilhelm Söderman, var musikanförare vid flera av huvudstadens teatrar. August Söderman studerade vid Musikkonservatoriet 1847–50 och försörjde sig direkt därefter som musiker på violin och oboe, bl.a. i Hovkapellet. 1851 engagerades han av Edvard Stjernström som musikanförare vid dennes resande teatersällskap, vilket blev början på Södermans många år vid scenen. Arbetet innebar att framställa musik för de aktuella uppsättningarna, både originalmusik och arrangemang, samt skaffa lämpliga musiker på turnéorterna. Sällskapet framträdde i Finland och Sverige. När Stjernström tog över Mindre teatern i Stockholm, blev Söderman dess musikansvarige.

1856–57 tillbringade Söderman i Leipzig för fördjupade musikstudier i främst kontrapunkt och komposition. Han fick där också tillfällen att höra tidens nyare musik. Tillbaka till Stockholm fortsatte han arbetet vid Mindre teatern. 1860 blev han kormästare vid Kungliga Teatern, en period också biträdande hovkapellmästare – den ordinarie var Ludvig Norman. Söderman skulle bli denna scen trogen under resten av sitt liv. Han gjorde dock en längre resa till Tyskland 1869–70 för att bevista konserter och se operaföreställningar, parallellt med eget komponerande. 44 år gammal avled Söderman i hemstaden.

August Söderman var mycket produktiv som tonsättare. Hans scenanställningar krävde det, men han ville därutöver skriva annat. Den sceniska musiken dominerar inte oväntat hans oeuvre, men han lämnade också efter sig åtskilliga sånger och körverk, liksom en del kammarmusik.

Två egenskaper fångar tonsättaren Söderman. Som teaterman levde han på förmågan att skriva musik med dramatisk nerv, musik som fick åhörarna att ryckas med. Vidare hade Söderman stort intresse för svensk folkmusik, vilket hörs i åtskilliga verk – antingen som direkta melodicitat eller genom egen musik i folkton. På den senare punkten banade han väg för senare kolleger som exempelvis Wilhelm Peterson-Berger och Hugo Alfvén.

© Gunnar Ternhag, Levande muskarv

Soloballader med orkesterackompanjemang

Quarnruinen, Tannhäuser, Hafsfren, Der schwarze Ritter och *Kung Heimer och Aslög*
Det sena 1700-talets intresse för vad man såg som folkliga myter inspirerade författare och tonsättare att skriva ballader. Genren blev väldigt populär från tidigt 1800-tal, med verk av tonsättare som Carl Loewe, Franz Schubert och Robert Schumann. Balladerna har berättande, episka texter, oftast i tredje person, gärna med ett motivval som anknyter till ett heroiskt, riddarromantiskt ideal eller till folkloristiska ämnen. Ofta förekommer också omkvädesstrofer. Musikaliskt berättas handlingen i en stil som växlar mellan deklamatoriska och mer melodiska avsnitt. Tempo- och tonartsbyten förekommer ofta och stor vikt läggs vid ackompanjemangets utformning. Allt ska bidra till att skildra textens innehåll och karaktär. Att en stor del av balladerna vände sig till en offentlig konsertpublik framgår av att många ballader skrevs för orkester och inte enbart för piano. Samtiden kopplade gärna balladerna till en nordisk sfär, både i fråga om handlingens innehåll och musikens karaktär.

Det är i denna tyska soloballadtradition som August Södermans fem verk hör hemma. Söderman vistades i Leipzig för studier 1856–57. Där kom han i kontakt med nyskrivna verk av Schumann, men även musik av Niels W. Gade och Richard Wagner påverkade honom mycket. I Leipzig skrev Söderman två ballader för en röst och orkester, *Die verlassene Mühle (Quarnruinen)* med text av August Schnetzler och *Tannhäuser*

med text av Emanuel Geibel. En inspirationskälla till *Tannhäuser* var Wagners opera med samma namn. Söderman hörde den i Leipzig våren 1857 och har i brev skildrat det starka intryck som verket gjorde på honom. Båda balladerna gavs ut av Musikaliska konstföreningen på 1860-talet. *Tannhäuser* prisbelönades 1860 och blev ett stycke som kontinuerligt framfördes vid offentliga konserter. Balladen har en uppförandetid på omkring tio minuter. Ett orkesterackompanjemang med stor variation i tempo, dynamik och instrumentation understryker den dramatiska handlingen i berättelsen om sångaren Tannhäuser.

Något mindre omfattande är *Hafsfrun*, som gavs ut i partitur för sång och orkester 1861, samt för sång och piano tio år senare. Verket *Der schwarze Ritter* är skrivet till en text av Ludwig Uhland, en av de författare som blev flitigt tonsatt. Av Södermans hand finns en orkesterskiss av verket från 1874. Skissen var grund för det partitur som J.P. Carstensen skrev och som framfördes 1887. I samtida recensioner berömdes *Der schwarze Ritter* och man framhöll den påverkan från Schumanns musik som man ansåg sig finna i verket.

Den sista balladen, *Kung Heimer och Aslög* från omkring 1870, anknyter till det samtida intresset för fornnordisk mytologi. Textförfattaren Frans Hedberg skildrar här en episod där Heimer sjunger för Aslög. Ackompanjemanget har den för Söderman typiska harmoniken med förhållningar och orgelpunkter.

Södermans soloballader, inte minst *Tannhäuser* och *Kung Heimer och Aslög*, var mycket populära under en lång tid. De framfördes regelbundet och samtliga utom *Hafsfrun* gavs ut som klaverutdrag på 1880-talet. Att de inte bara var en angelägenhet för det svenska musiklivet får man en antydning om genom att flera av balladerna också gavs ut med tysk text.

© Karin Hallgren, Levande muskarv

August Söderman

August Söderman (1832–1876) belongs to the limited circle of earlier Swedish composers whose works are still performed regularly. The fact is that the compositions which have worn best highlight significant traits of his output: *Ett bondbröllop* (Peasant wedding), for male voice quartet, shows Söderman as a vocal composer, while the wedding march from the drama *Bröllopet på Ulfåsa* (Wedding in Ulfåsa) intimates that he wrote incidental music for the theatre.

August Söderman was practically born into Stockholm's music community. His father, Johan Wilhelm Söderman, directed the music at several Stockholm theatres. August Söderman studied at the Royal Conservatory of Music between 1847 and 1850. Immediately afterwards he began earning his living as a violinist and oboist, e.g. with the Royal Court Orchestra. In 1851 he was engaged as director of music in a touring theatre company run by Edvard Stjernström, and this marked the beginning of a long-lasting relationship with the theatre. His duties involved supplying music – both new compositions and arrangements – for current productions and finding suitable musicians in the places visited. The company performed in Finland and Sweden. When Stjernström took over Mindre teatern in Stockholm, Söderman became its director of music.

Söderman spent 1856 and 1857 in Leipzig, pursuing advanced studies, mainly in counterpoint and composition. This also gave him the opportunity of hearing more recent music. Returning to Stockholm, he resumed his post at Mindre teatern. In 1860 he became chorus master at the Royal Opera, where for a time he deputised as chief conductor, the regular incumbent being Ludvig Norman. Söderman remained true to this stage for the remainder of his life, but in 1869–70 he went on a long tour of Germany to attend concerts and operatic performances, concurrently with his activity as a composer. He died in his home city, aged 44.

August Söderman was a highly prolific composer. His theatre appointments demanded as much, but he also wanted to write music of other kinds. Not unexpectedly, his output is dominated by stage music, but he also left a good number of songs and choral compositions, as well as a certain amount of chamber music.

As a composer, Söderman can be pinned down with two qualities. In the theatre he lived on his bent for writing music with dramatic verve, music which carried the listeners away. Secondly, he was greatly interested in Swedish folk music, an interest manifested by direct melodic quotations or by music of his own in folk-tune idiom. In this latter respect he paved the way for later colleagues such as Wilhelm Peterson-Berger and Hugo Alfvén.

© *Gunnar Ternhag*, Levande musikarv. Transl. Roger Tanner

Solo ballads with orchestral accompaniment

Qvarnruinen, Tannhäuser, Hafsfryn, Der schwarze Ritter and Kung Heimer och Aslög

The late 18th century fascination for what was seen to be folk myths acted as the inspiration for authors and composers to write ballads. The genre became very popular starting in the early 19th century with works by Carl Loewe, Franz Schubert and Robert Schumann. The ballads have narrative, epic texts, often from a third person perspective, and with themes connected to a heroic, romantic knight-in-shining-armor ideal, or to folkloric subjects. There are often recurring chorus strophes. Musically the plot is told in a style that alternates between declamatory and more melodic sections. Tempo and key changes are frequent and the shaping of the accompaniment is of great importance. All elements are expected to interpret the content and character of the text. It is clear that a great majority of ballads were geared to a public concert-going audience from the fact that many of them were written for orchestral accompaniment and not just piano. During this period ballads were associated with a Nordic sphere, both with regards to the content of the plot and the character of the music.

It is within this German solo ballad tradition that August Söderman's five works find a home. Söderman spent time in Leipzig studying from 1856–1857. While there he came into contact with newly composed works by Schumann, but the music of Niels W. Gade and Richard Wagner also left a great impression on him. In Leipzig Söderman composed two ballads for solo voice and orchestra, *Die verlassene Mühle* (Qvarnruinen) with text by August Schnetzler and *Tannhäuser* with text by Emanuel Geibel. One source of inspiration for *Tannhäuser* was Wagner's opera of the same name. Söderman had heard it in Leipzig in the spring of 1857 and has described in correspondence the great impact the work had on him. Both ballads were published by the Musikaliska konstföreningen (The Swedish Art Music Society) during the 1860s. *Tannhäuser* was awarded a prize in 1860 and it became a piece that was performed regularly at public concerts. The ballad has a performance time of circa 10 minutes. The orchestra accompaniment, with great variation in tempo, dynamics and instrumentation, emphasises the dramatic plot of the story of the singer Tannhäuser.

The somewhat less extensive *Hafsfryn* was published as a score for voice and orchestra in 1861, and ten years later in a version for voice and piano. The work *Der schwarze Ritter* is composed to a text by Ludwig Uhland, one of the more frequently employed authors. An orchestral sketch in Söderman's hand is extant from 1874. The sketch formed the basis of the score that J.P. Carstensen later composed, and which was performed in 1887. Contemporary reviews of the work praise *Der schwarze Ritter* and draw attention to the influence of Schumann's music that was seen to be present in the work. The last ballad, *Kung Heimer och Aslög* from circa 1870, draws on the contemporary interest in ancient Nordic mythology. Frans Hedberg, the author of the text, portrays an episode in which Heimer sings for Aslög. The accompaniment has harmony typical for Söderman featuring suspensions and pedal points.

Söderman's solo ballads, in particular *Tannhäuser* and *Kung Heimer och Aslög*, were long very popular. They were performed regularly, and all of them, with the exception of *Hafsfryn*, were published as piano-vocal scores in the 1880s. That they weren't merely an everyday feature of Swedish musical life is indicated by the fact that many of the ballads were published with German text.

© *Karin Hallgren*, Levande musikarv. Transl. Nicole Vickers Kritisk kommentar

Kritisk kommentar

Källmaterial

Utgåvan grundar sig på partitur i autograf (A).

Det exemplar som använts som förlaga återfinns hos *Musik- och teaterbiblioteket* i Stockholm. På titelsidan står det: "Der schwarze Ritter/Ballade von Uhland/für/eine Bass-stimme und Orchester/componirt/von/August Söderman./Instrumenteringen efter Södermans skizz/av/Ernst Ellberg." Ett klaverutdrag i autograf utgör förmodligen den ovannämnda skissen som nämns som grund för Ernst Ellbergs instrumentering. På klaverutdragets sista notside står det: "Stockholm den 15 mars 1874."

Kommentarer

Partiturruppställningen i (A) följer äldre regler således *Timpani* och *Triangolo* placeras under *Piatti* och *Tamburro*.

Takt	Instrument	Anmärkning
87	tutti	<i>Più lento</i> i.s.f. <i>Un più lento</i> (ej rätt på italienska)
136	cb	tillagd arco (saknas i A)
200	cl 2, tbn 2, vl II	3:e slaget, c1 ändrat till ciss1 (saknas i A)
219, 221	archi	tillagd stacc i.a.m. t.215